

Pályamű

az Országos Bírósági Hivatal elnöke által a Bírósági Közlöny 2024. évi 11. számában a 485.E/2024. (XII.3.) OBHE határozattal a Pécsi Törvényszék Büntető Kollégiuma kollégiumvezetői állására kiírt pályázati felhívására

Készítette:
Dr. Barkaszi Attila
törvényszéki bíró

Bevezetés

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) megalkotásának e törvény preambulumban megfogalmazott célja - az Alaptörvényből, annak 25-28. cikkéből fakadóan - a bírósági hatáskörök jogállami szintű, hatékony ellátása, a bírói függetlenség elvének maradéktalan megvalósítása és az ítélezés egységének biztosítása.

Ahogy azt a Bszi-hez fűzött indokolás is tartalmazza, az igazságszolgáltatással szembeni elsődleges elvárás, hogy a bíróságok a döntéseiket egységes jogalkalmazási gyakorlatot folytatva, ésszerű időn belül hozzák meg. Másként fogalmazva, alapvető elvárás a hatékonyság, a kiszámíthatóság, világos szempontrendszer alkalmazása és az eljárások elhúzódásának megakadályozása, azaz a minőségi, ugyanakkor időszerű ítélezés, mivel mindezek döntő befolyással bírnak a bíróságokkal szembeni közvélekedésnek, ez a társadalom, az állampolgárok jogos elvárása.

A törvényes bíróhoz való jog érvényesítésének biztosítása mellett az időszerűségnek való megfelelés egyik eszköze – a személyi és tárgyi feltételek biztosításán túl - az arányos ügyteher megosztás, amely kiszámíthatóságot is kölcsönöz, és alapjaiban határozza meg a számonkérést és a számonkérhetőséget, ideértve a bírósági vezetőt is.

A bírósági szervezetrendszerben igazgatási feladatot ellátóknak, így a kollégiumvezetőnek sem lehetnek más céljai, hivatása gyakorlása során a feladatait, kötelességeit kijelölő normarendszer keretein belül minden tudásával ennek elérését kell szolgálni az Országos Bírósági Hivatal elnöke által megfogalmazott stratégiai célok, és a törvényszék elnökének ehhez is igazodó célkitűzései messzemenő figyelembevételével.

Közel huszonöt éve szolgálom a bíróságot, ahogy eddig is, úgy a jövőben is minden lehetséges eszközzel, kitartással és szorgalommal a független, pártatlan, kiszámítható, magas színvonalú, hatékony és időszerű ítélezést szeretném megvalósítani és vezetőként - transzparens módon - érvényre juttatni, támogatni. Ezt tekintem pályaművem gerincének, amelyet a nyilvánosan is elérhető statisztikai évkönyvek, a bíróságok 2024. I. félévi ügyforgalmáról készített részletes elemzés, az Országos Bírósági Hivatal elnökének beszámolója, a Pécsi Törvényszék elnökének a Pécsi Törvényszék működéséről szóló tájékoztatója, a Pécsi Törvényszék Büntető Kollégiuma vezetőjének tevékenységéről szóló kollégiumvezetői beszámolók és a törvényszéki statisztikus adatszolgáltatása adatain keresztül szeretnék részletesen, tendenciózusan bemutatni.

A kollégiumvezető feladatait meghatározó jogszabályok, egyéb szabályozók, működési keretrendszer:

A Bszi. preambulumban is megfogalmazott fenti célkitűzések elérése érdekében – a Bszi. 27/A. §-a szerinti kereteket is figyelembe véve – a Bszi. 124. § (1) bekezdése határozza meg a kollégiumvezető alapvető feladatait, miszerint szervezi a Bszi. 142. § (b) pontja értelmében a bíróságok igazgatásában közreműködő bírói testület, a kollégium munkáját, azt a Bszi. 154. § (1) bekezdése szerint vezeti, évente beszámol a kollégiumnak a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – az adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről, és ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

A Bszi. 155. § (1) bekezdése határozza meg a kollégium működését, így véleményt nyilvánít – a járásbírói állásra benyújtott pályázat kivételével – a bírói álláspályázatokról; részt vesz a bíró szakmai tevékenységének értékelésében; véleményezi az ügyelosztási rendet; véleményt nyilvánít a 131. § c)–e) pontjában foglaltak szerint a vezetői álláspályázatokról és kezdeményezheti a bírósági vezető bírósági vezetői vizsgálatának elrendelését vagy felmentését, illetve ellátja a törvény által meghatározott egyéb feladatokat.

A bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI. 30.) OBH utasítás (a továbbiakban: Igazgatási Szabályzat) 28. §-a szintén tartalmaz példálózó jellegű feladatmeghatározásokat a kollégium, illetve a törvényszéken működő kollégiumvezető tekintetében.

Az Igazgatási Szabályzat szerint így a kollégiumvezető szervezi és vezeti a kollégium munkáját, feladata különösen, hogy évente beszámol a kollégiumnak a pályázatához csatolt pályaműben szereplő tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről; tevékenységéről beszámol a törvényszék elnökének; az egységes jogalkalmazási gyakorlat elősegítése érdekében - a Bszi. 26. § (1) és (2) bekezdésével összhangban - figyelemmel kíséri és elemzi a bírák, a felülvizsgálati, másodfokú vagy felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácsok ítélkezési tevékenységét; összegyűjti és elemzi, szükség esetén a kollégium elé terjeszti a vitás jogalkalmazási kérdéseket; összehívja a kollégium ülését és a napirendhez kapcsolódó előterjesztés előkészítéséről gondoskodik; évenként összegzi a másodfokú ügyeket tárgyaló tanácselnökök feljegyzéseinek általánosítható tapasztalatait, hasznosításukat előkészíti; ellenőrzi a kollégiumon belül az eljárási határidők és ügyviteli szabályok megtartását, ennek érdekében betekint az eljáró bíró vagy a tanácselnök által a Büsz. előírásai szerint vezetett nyilvántartásba (a törvényszék kollégiumvezetője e feladatot a kollégium illetékességi területéhez tartozó járásbíróóságokon is ellátja); ellátja a Bszi. 26. § (3) bekezdése szerinti feladatokat, az elvi határozatokat (elvi döntéseket) rendszerezi, elemzi; ellátja a bírósági titkárok, a bírósági fogalmazók, a bírósági ügyintézők és az egyéb igazságügyi alkalmazottak képzésének a szakmai irányítását, felügyeletét; közreműködik a bírák ítélkező tevékenységének vizsgálatában, a bírák munkájának értékelésében; a közérdekű bejelentések és a panaszügyek intézésében részt vesz; javaslatot tesz – a szolgálati út betartásával – a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében a Kúria kollégiumvezetőjének és az ítéltábla elnökének a jogegységi eljárás indítványozására; irányítja és szervezi a tanácselnöki feljegyzések ismertetését; ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bszi., egyéb jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, határozata, intézkedése, valamint a szervezeti és működési szabályzat a hatáskörébe utal; előterjeszti – a szolgálati út betartásával – az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, -módosítás körében; javaslatot tesz fegyelmi, kártérítési eljárás kezdeményezésére, megindítására; ellátja a bírósági határozatok anonimizálásával és közzétételével kapcsolatban a bíróságokra háruló feladatok végrehajtásáról szóló OBH utasításban számára meghatározott feladatokat.

A Pécsi Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatának III. 1.1., a IV.4.3. és a VI.8. pontja tartalmaz még rendelkezéseket a kollégiumvezető feladatait illetően.

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének stratégiai céljai a következők:

- a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék – a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítélkezzenek,
- az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása,
- tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása,
- a bírósági szervezet integritása, az ítélkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége,
- a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése,
- a képzési rendszer fejlesztése, együttműködés a többi hivatásrenddel.

A Pécsi Törvényszék elnöke az OBH elnöke által megfogalmazott stratégiai célok elérése érdekében 2024. évre főbb céljai között az időszerűség további javítását, az öt éven túli ügyek számának további csökkentését, és az eljárási szabályok pergyorsító rendelkezésével kapcsolatos képzések szervezését tűzte ki célul.

I./

A hatékony, időszerű és megalapozott ítélkezés

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének stratégiai céljai között talán leghangsúlyosabban - a korábban elért eredmények megtartásán túl - az időszerű ítélkezés stabilizálása, és az elsőfokú bíróságokon a két éven, illetve a törvényszéki másodfokon az egy éven túl folyamatban lévő ügyek (elhúzódó ügyek) számának csökkentése szerepel.

A megalapozott következtetések levonása, a tendenciák – és nem egy adott pillanatkép - meghatározása érdekében a megelőző 3 év adatait vizsgáltam, összevetve azokat a 2024. I. félévi adatokkal is.

I.1. Hatékonyság, ügyforgalmi adatok

I.1.1. A Pécsi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok, a törvényszék első- és másodfokán intézett büntető, valamint szabálysértési peres, nemperes, büntetés-végrehajtási és egyéb ügyek 2021-2023. évekre vonatkozó ügyforgalmi adatai összesen (érkezés, befejezés, folyamatban maradt ügyek):

Az ügy tárgya	Érkezett			Befejezett			Folyamatban lévő		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Járásbíróságok									
Büntető per	1 092	1 138	1 139	1 078	1 183	1 064	611	566	641
Szabálysértési per	2 213	2 032	2 319	2 236	2 020	2 317	57	69	71
Büntető nemperes	3 821	3 530	3 894	3 806	3 632	3 863	299	197	228
Szabálysértési nemperes	8 517	6 283	6 981	8 578	6 278	6 975	585	590	596

Törvényszék									
Fellebbezett ügyek									
Büntető per	233	263	261	236	233	244	79	109	126
Szabálysértési per	17	56	31	17	55	32	0	1	0
Büntető nemperes	572	517	590	593	509	584	12	20	26
Egyéb ügyek*	30	22	24	40	20	22	0	2	4
Elsőfokú ügyek									
Büntető per	27	52	61	36	32	60	21	41	42
Büntető nemperes	183	165	158	179	170	158	9	4	4
Katonai tanácsok nemperes	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BV ügyek	1 633	1 762	1 940	1 649	1 719	1 901	144	187	226
Összesen:	18 338	15 820	17 398	18 448	15 851	17 220	1 817	1 786	1 964
Peres ügyek összesen:	3 582	3 541	3 811	3 603	3 523	3 717	768	786	880

*másodfokra érkezett elsőfokú ügyek

A 2021. évet bázis évként tekintve rögzíthető, hogy ahhoz képest a teljes, összes ügyérkezés alacsonyabb volt 2023. évben, az összes peres ügy érkezés ugyanakkor emelkedett, az a bázis év értékének 106,4 %-a.

A fenti adatokat a 2022. és 2023. év viszonylatában vizsgálva megállapítható, hogy a teljes ügyérkezés emelkedett, és az emelkedés a peres ügyek tekintetében még magasabb (108 %), mint a bázisévhez viszonyított növekedés.

A befejezett és folyamatban maradt összes ügy, illetve a befejezett tisztán peres ügyek esetében a fentiekkel azonos megállapítás tehető, ugyanakkor a folyamatban maradt peres ügyek a vizsgált 3 év során mindvégig emelkedtek, a peres ügyek vonatkozásában a 2021. évi minimális ügyhátralék ledolgozás, illetve a 2022. évi közel stagnáló mutatók mellett a 2023. évben jelentősen megemelkedett befejezési mutatók ellenére is jelentős a folyamatos peres ügyek száma, azaz a 2023. évi peres ügyérkezési emelkedést a befejezések száma - annak szintén jelentős emelkedése ellenére - nem tudta követni.

A 2021-2022. évi adatok a bíróságok életét jelentősen érintő digitalizáció, az iratkezelési, ügyintézési és tárgyalási tevékenység körében bekövetkezett lényeges változások, a Covid-19 világjárvány okán a rendkívüli jogalkotás, a gyakran változó járványügyi szabályoknak a bírói munkát befolyásoló hatása is befolyásolta, mindkét irányban.

A 2023. évi kedvezőtlenebb számok kialakulásához nagymértékben hozzájárult a ténylegesen ítélkező bírói létszám csökkenése (nyugállományba vonulás, baleseti alapú tartós távollét).

A bázis évben a szabálysértési nemperes ügyérkezés az azt követő évek ügyérkezését több, mint harmadával haladta meg, ezt a jelentős többletet ugyanakkor követte a befejezések száma, így a folyamatban maradt ügyek száma elhanyagolható mértékű növekedést mutatott.

A büntetés-végrehajtási ügyek érkezése mellett a befejezési mutatók a vizsgált 3 év során mindvégig emelkedtek, a 2021. évi minimális ügyhátralék ledolgozás után a 2022. és különösen a 2023. évi jelentősebb érkezést a befejezések teljes mértékben nem tudták követni, így, ha nem is jelentősen, de ezekben az években a folyamatban maradt büntetés-végrehajtási ügyek kismértékű emelkedést mutatnak, amelyekre lényeges hatással volt a büntetés-végrehajtás szervezeti átalakítása is.

I.1.2. Az ügyforgalmi adatok alakulása a járásbíróságokon:

A járásbírósági ügyforgalmi adatokat alaposabb vizsgálat alá vettem, mivel nagyságrendileg ez a legmeghatározóbb a mennyiségi, illetve ebből következően a minőségi mutatók szempontjából is.

Járásbíróságok ügyforgalma összesen, 2022. év

Megnevezés		büntető peres	szabálysértési peres	összesen	büntető nemperes	szabálysértési nemperes	összesen	Mind-összesen
Érkezett ügyek száma	összesen	1138	2032	3170	3530	6283	9813	12983
	2021. év százalékában	104,2	91,8	95,9	92,4	73,8	79,5	83
Befejezett ügyek száma	összesen	1183	2020	3203	3632	6278	9910	13113
	2021. év százalékában	109,7	90,3	96,7	95,4	73,2	80	83,5
Folyamatban lévő ügyek száma	összesen	566	69	635	197	590	787	1422
	2021. év százalékában	92,6	121,1	95,1	65,9	100,9	89	91,6

2022. évben járásbírósági szinten 2021. évhez képest az összes érkezés jelentősen csökkent, ezen belül kizárólag a büntető peres érkezés nőtt, az is csak kismértékben. A szabálysértési nemperes ügyérkezés csökkenése jelentős volt, döntően ez eredményezte a határozott csökkenést. Az érkezést nagyságrendileg megegyező mértékben követték a befejezések, a 2022. év végén folyamatban maradt ügyek – az arányaiban elhanyagolható mennyiségű szabálysértési peres ügyek kivételével – jelentősen csökkentek, bár ezt a folyamatban lévő büntető peres ügyek csökkenése mellett döntően a büntető nemperes ügyek nagymértékű csökkenése eredményezte.

Járásbíróságok ügyforgalma összesen, 2023. év

Megnevezés		büntető peres	szabálysértési peres	összesen	büntető nemperes	szabálysértési nemperes	összesen	Mind-összesen
Érkezett ügyek száma	összesen	1 139	2 319	3 458	3 894	6 981	10 875	14 333
	2022. év százalékában	100,1	114,1	109,1	110,3	111,1	110,8	110,4
Befejezett ügyek száma	összesen	1 064	2 317	3 381	3 863	6 975	10 838	14 219
	2022. év százalékában	89,9	114,7	105,6	106,4	111,1	109,4	108,4
Folyamatban lévő ügyek száma	összesen	641	71	712	228	596	824	1 536
	2022. év százalékában	113,3	102,9	112,1	115,7	101,0	104,7	108,0

2023. évben járásbírói szinten 2022. évhez képest az összes peres és nemperes ügy érkezése nőtt, és ugyanez igaz a befejezések és a folyamatban lévő ügyek számára is. 2023. évben a büntető peres érkezés gyakorlatilag stagnált, míg a szabálysértési peres és nemperes, valamint a büntető nemperes ügyek érkezés eredményezte a tényleges növekedést.

A 2023. évi járásbírói befejezések emelkedése mögött ténylegesen a szabálysértési peres, illetve a szabálysértési, valamint büntető nemperes ügyek befejezésének emelkedése húzódik meg, mindezek ellensúlyozták a büntető peres ügyek tekintetében mutatkozó romló adatokat. E kedvezőtlenebb adatokat a ténylegesen ítélező bírói létszám csökkenése indukálta.

Járásbíróságok 2023. évi ügyforgalma összesen a bázisévhez (2021.) viszonyítva

Megnevezés		büntető peres	szabálysértési peres	összesen	büntető nemperes	szabálysértési nemperes	összesen	Mind-összesen
Érkezett ügyek száma 2023.	összesen	1139	2319	3458	3894	6981	10875	14333
	2021. év százalékában	104,3	104,8	104,6	101,9	82	88,1	91,6
Befejezett ügyek száma 2023.	összesen	1064	2317	3381	3863	6975	10838	14219
	2021. év százalékában	98,7	103,6	102	101,5	81,3	87,5	90,6
Folyamatban lévő ügyek száma 2023.	összesen	641	71	712	228	596	824	1536
	2021. év százalékában	104,9	124,6	103,5	76,3	101,9	93,2	99

2023. évben járásbírói szinten a 2021. évi bázishoz képest az összes peres és nemperes ügy érkezése csökkenést mutat, e mögött azonban kizárólag a szabálysértési nemperes ügyérkezés drasztikus csökkenése áll, amelyet az egyéb ügyek emelkedő mutatói sem tudtak ellensúlyozni.

Az érkezést arányaiban követték a befejezések, a 2023. év végén folyamatban maradt ügyek minimális csökkenést mutattak a bázishoz képest, ugyanakkor e kedvező adat a büntető nemperes ügyek nagymértékű csökkenésének köszönhető, a többi ügy esetében határozott emelkedés rögzíthető. A kedvezőtlen folyamatok okát a későbbiek során fogom részletezni.

I.1.2.1. Ügyforgalmi adatok a Pécsi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróóságokon büntető peres és nemperes ügyekben 2023. január 1-jétől november 30-áig

Járásbíróóság	Ügyszak	2023. január 1-november 30.				2023. január 1-november 30.			
		Peres				Nemperes (Bny. is)			
		Foly.	Érk.	Bef.	Foly. M	Foly.	Érk.	Bef.	Foly. M
Pécs	Bünt.	343	592	584	351	91	1890	1883	98
	Szabs.	69	1952	1869	152	590	6693	6625	658
Komló	Bünt.	58	137	108	87	30	457	454	33
Mohács	Bünt.	26	66	71	21	20	323	325	18
Siklós	Bünt.	74	138	133	79	19	451	446	24
Szigetvár	Bünt.	65	120	109	76	37	466	477	26
Helyi bíróságok összesen	Bünt.	566	1053	1005	614	197	3587	3585	199
	Szabs.	69	1952	1869	152	590	6693	6625	658

I.1.2.2. Ügyforgalmi adatok a Pécsi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróóságokon büntető peres és nemperes ügyekben összesen 2024. január 1-jétől - november 30. napjáig

Járásbíróóság	Ügyszak	2024. január 1-november 30.				2024. január 1-november 30.			
		Peres				Nemperes (Bny. is)			
		Foly.	Érk.	Bef.	Foly. M	Foly.	Érk.	Bef.	Foly. M
Pécs	Bünt.	355	603	525	433	106	1966	1963	109
	Szabs.	71	2398	2360	109	596	6663	6415	844
Komló	Bünt.	93	151	141	103	45	433	441	37
Mohács	Bünt.	26	91	94	23	19	322	326	15
Siklós	Bünt.	84	138	142	80	28	495	493	30
Szigetvár	Bünt.	83	117	118	82	30	413	416	27
Helyi bíróságok összesen	Bünt.	641	1100	1020	721	228	3629	3639	218
	Szabs.	71	2398	2360	109	596	6663	6415	844

I.1.2.2. Ügyforgalmi adatok a Pécsi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságokon büntető peres és nemperes ügyekben a bázisához (2023) viszonyítva %-ban

Járásbíróság	Ügyszak	Bázisához (2023) viszonyítva %-ban				Bázisához (2023) viszonyítva %-ban			
		Peres				Nemperes (Bny. is)			
		Foly.	Érk	Bef	Foly. M	Foly.	Érk	Bef	Foly. M
Pécs	Bünt.	103,5	101,9	89,9	123,4	116,5	104,0	104,2	111,2
	Szabs.	102,9	122,8	126,3	71,7	101,0	99,6	96,8	128,3
Komló	Bünt.	160,3	110,2	130,6	118,4	150,0	94,7	97,1	112,1
Mohács	Bünt.	100,0	137,9	132,4	109,5	95,0	99,7	100,3	83,3
Siklós	Bünt.	113,5	100,0	106,8	101,3	147,4	109,8	110,5	125,0
Szigetvár	Bünt.	127,7	97,5	108,3	107,9	81,1	88,6	87,2	103,8
Helyi bíróságok összesen	Bünt.	113,3	104,5	101,5	117,4	115,7	101,2	101,5	109,5
	Szabs.	102,9	122,8	126,3	71,7	101,0	99,6	96,8	128,3

A 2024. január 1-jétől 2024. november 30-áig terjedő aktuális ügyforgalmi helyzet, illetve a bázisként alkalmazott 2023. január 1-jétől 2023. november 30-áig terjedő időszakra vonatkozó mutatókból az ügyforgalom jövőbeli alakulására is következtetéseket lehet levonni, figyelembe véve a fenti, 2021. bázis évvel és annak 2023. év végi viszonyával kapcsolatban tett megállapításokat is, illetve a lent külön értékelt létszámadatokat és a munkaterhet.

A Pécsi Járásbíróságon érzékelhető a működő tárgyaló tanácsok számának csökkenése, amit a bírói működés megszűnése és a státusz betöltése között eltelt idő is fokozott a megüresedett bírói álláshelyek kapcsán. A jelenleg ténylegesen büntető peres és nemperes ügyeket teljes kiosztásban tárgyaló 6 tanács nem elégséges az időszerű ítélezés biztosításához, a várhatóan a közeljövőben kinevezésre kerülő nyertes – és klasszikusan is kezdőbíróként minősülő – pályázóval sem lehet tartós megoldást remélni, mivel a bírák korfája rendkívül kedvezőtlen, rövid időn belül több bíró nyugállományba vonulása várható. Nem lehet figyelmen kívül hagyni a székhelybíróság kiemelt szerepét, az itt intézett ügyek az egyéb járásbíróságokhoz képest alapvetően bonyolultabbak, összetettebbek.

A Komlói Járásbíróságon korábban két büntetőbíró ítélezett, közülük az egyik a járásbíróság elnökeként, aki a törvényszéken folytatta az ítélezést. Az áthelyezése és az új járásbírósági elnök kinevezése közti időszakban egy ténylegesen ítélező bíró működött, azzal, hogy megbízottként az elnöki feladatokat is ellátta. Az új elnök kinevezése és a megüresedett második büntetőbírói álláshely betöltéséig továbbra is egyedül vitte az ügyszakot, ez törvényszerűen a folyamatos ügyszám emelkedéséhez, az időszerűségi mutatók romlásához

vezetett. Az időközben kinevezett bíró mindemellett tapasztalatszerző kezdőbíró, aki korábban a Szegei Járásbíróságon kezdőbíróként túlnyomórészt nyomozási bírói ügyeket intézett.

A Mohácsi Járásbíróságon a drasztikusnak tűnő büntető peres ügyérkezés ellenére az egyedüli büntetőbíró ura a helyzetnek, egyrészt kellően rugalmasan reagálva növelte a befejezések számát, így a folyamatban maradt ügyek a jelentős érkezéshez képest is alacsonyabb emelkedést eredményeztek, másrészt az egyfős büntető bíróság ügyforgalmi adatai darabszámban nem tekinthetők kedvezőtlennek, az ügyforgalmi adatokban már kevesebb ügy is arányaiban jelentősebb kilengést mutat. Összességében a Mohácsi Járásbíróság bírója hosszú évek óta stabilan, alacsony folyamatos ügyszámon tartja a szakágat.

A Siklói Járásbíróság helyzete jelenleg és átmenetileg stabil, azonban a később értékeltekre is tekintettel - a törvényszéki bíró kirendelésének lejártával - a hatékony és időszerű ítélkezés nem biztosítható.

A Szigetvári Járásbíróság esetében a tényleges ügyszámokhoz viszonyítottan enyhe, folyamatos ügyszám emelkedés sem okozhat megoldhatatlan problémákat, a teljes kiosztású és a mellette elnöki feladatokat is ellátó, csak némileg alacsonyabb ügykiosztással működő bíró, a büntető bírót segítő bírósági titkárral együtt a stabil munkavégzést biztosítja.

Tehát összességében a helyi bíróságok esetében az időszerűségi mutatók romlottak, az időszak végén folyamatban lévő büntető peres és nemperes ügyek jelentősebb emelkedést mutatnak, ugyanakkor mindez döntően a Pécsi és a Komlói Járásbíróságot érinti.

I.1.3. A 2023. évi ügyforgalmi adatok alakulása a törvényszéki első fokon

Megnevezés		büntető (katonai nélkül)	katonai	összesen	büntető (katonai nélkül)	katonai	összesen	BV ügyek	nemperes ügyek összesen	Mind- összesen
Erkezett száma	összesen	61	0	61	158	0	158	1 940	2 098	2 159
	2022. év százalékában	117,3	-	117,3	95,8	-	95,8	110,1	108,9	109,1
Befejezett száma	összesen	60	0	60	158	0	158	1 901	2 059	2 119
	2022. év százalékában	187,5	-	187,5	92,9	-	92,9	110,6	109,0	110,3
Folyamatban lévő ügyek száma	összesen	42	0	42	4	0	4	226	230	272
	2022. év százalékában	102,4	-	102,4	100,0	-	100,0	120,9	120,4	117,2

A törvényszéki elsőfokú büntető ügyszakban 2023. II. negyedévtől egy bíró felmentési idejét töltötte, egy bírót a IV. negyedév elején a Pécsi Ítéltáblára helyeztek át. A kedvezőtlen létszámhelyzetet tovább nehezítette az ügyérkezés magas száma, mindezek ellenére mind a távozók, mind a maradó bírák fokozták a befejezéseket, munkaszervezés eredményeként

részben a másodfokú bírúk is részt vettek elsőfokú ítélezésben, illetve a felmentési idejét töltő bíró pótlása is megtörtént. A helyzet stabilizálása kapcsán azonban azt hangsúlyozni szükséges, hogy mindez erőn felüli munkával és célzott munkaszervezéssel valósulhatott meg.

I.1.4. A 2023. évi ügyforgalmi adatok alakulása a törvényszék másodfokán

Megnevezés		büntető peres	szabálysértési peres	összesen	büntető nemperes	összesen	Egyéb ügyek	Mind-összesen
Érkezett ügyek száma	összesen	261	31	292	590	590	24	906
	2022. év százalékában	99,2	55,4	91,5	114,1	114,1	109,1	105,6
Befejezett ügyek száma	összesen	244	32	276	584	584	22	882
	2022. év százalékában	104,7	58,2	95,8	114,7	114,7	110,0	108,0
Folyamatban lévő ügyek száma	összesen	126	0	126	26	26	4	156
	2022. év százalékában	115,6	0,0	114,5	130,0	130,0	200,0	118,2

A másodfokú peres ügyek érkezése nagyságrendileg stagnált, a szabálysértési peres ügyek érkezése közel a felére esett, míg a büntető nemperes ügyérkezés némileg növekedett.

A befejezések száma a büntető ügyek esetében megközelítette az érkezést úgy, hogy 2022. évhez képest növelték a befejezéseket. Ennek ellenére a folyamatban maradt büntető másodfokú ügyek száma növekedett, ennek oka döntően az volt, hogy a tanácsülésen elbírálnakó ügydöntő határozatok elleni fellebbezések esetében jóval nagyobb arányban éltek a felek az eljárási törvény szerinti jogosítványukkal és indítványozták a nyilvános ülés vagy a tárgyalás kitézését.

I.1.4.1. Ügyforgalmi adatok a Pécsi Törvényszék területén büntető peres és nemperes ügyekben 2023. január 1-jétől november 30-áig (Bv. adatok nélkül)

	Ügyszak	2023. január 1-november 30.				2023. január 1-november 30.			
		Peres				Nemperes (Bny. is)			
		Foly.	Érk.	Bef.	Foly. M	Foly.	Érk.	Bef.	Foly. M
Pécsi Törvényszék I. fok	Bünt.	41	58	55	44	6	147	149	4
Pécsi Törvényszék II. fok	Bünt.	109	243	229	123	20	558	557	21
	Szabs.	1	29	30	0				

I.1.4.2. Ügyforgalmi adatok a Pécsi Törvényszék területén büntető peres és nemperes ügyekben összesen 2024. január 1-jétől november 30. napjáig (Bv. adatok nélkül)

	Ügyszak	2024. január 1-november 30.				2024. január 1-november 30.			
		Peres				Nemperes (Bny. is)			
		Foly.	Érk.	Bef.	Foly. M	Foly.	Érk.	Bef.	Foly. M
Pécsi Törvényszék I. fok	Bünt.	42	58	50	50	4	163	163	4
Pécsi Törvényszék II. fok	Bünt.	126	199	209	116	30 (egyéb ügyekkel együtt)	588	599	19
	Szabs.	0	18	18	0				

I.1.4.3. Ügyforgalmi adatok a Pécsi Törvényszék területén büntető peres és nemperes ügyekben a bázisévhez (2023) viszonyítva %-ban

	Ügyszak	Bázisévhez (2023) viszonyítva %-ban				Bázisévhez (2023) viszonyítva %-ban			
		Peres				Nemperes (Bny. is)			
		Foly.	Érk.	Bef.	Foly. M	Foly.	Érk.	Bef.	Foly. M
Pécsi Törvényszék I. fok	Bünt.	102,4	100,0	90,9	113,6	66,7	110,9	109,4	100,0
Pécsi Törvényszék II. fok	Bünt.	115,6	81,9	91,3	94,3	150,0	105,4	107,5	90,5
	Szabs.	0,0	62,1	60,0	0,0				

Az aktuális ügyforgalmi adatok alapján megállapítható, hogy az elsőfokú peres ügyérkezés a már eleve is magas 2023. évi érkezéssel azonos, a befejezések némileg elmaradtak a megelőző időszakhoz képest és némileg emelkedett a folyamatban maradt peres ügyek száma is.

A másodfokú peres érkezés és befejezés alacsonyabb a 2023. évinél, ez az érkezések száma esetén jelentős, a befejezések pedig az érkezést is meghaladták, így a folyamatos peres ügyek száma csökkent. A nemperes ügyek esetében az érkezés és a befejezés is nőtt, a folyamatos nemperes ügyek száma csökkent.

I.2. Az időszerűség

Az időszerű ítélezés prioritást kell élvezzen, amely főként az elhúzódó (kettő, három és öt éven túl, illetve a törvényszék másodfokú ügyszakában az egy éven túl) folyamatban lévő ügyek számából, a folyamatban maradt ügyekhez viszonyított arányából vizsgálható. A bíróságok működése, a bírói hivatás gyakorlása sosem lehet öncélú, azt mindenkor az Alaptörvény által kijelölt keretek között, a jogkereső állampolgárok érdekei, jogai messzemenő szem előtt tartásával szükséges gyakorolni.

I.2.1. Az időszerűségi adatok alakulása a helyi bíróságokon 2023. évben, a 2022. évvel is összehasonlítva

			büntető peres	szabálysértési peres	összesen
Az 1 éven belül befejezett perek	száma	a befejezett perekből	850	2 317	3 167
	aránya,%		79,9	100,0	93,7
	bef. változása	előző év=100,0	91,0	114,7	107,2
A 2 éven túl folyamatos perek*	száma	a folyamatban lévő perekből	20	0	20
	aránya,%		3,3	0,0	2,9
	ügyhátr. változása	előző év=100,0	150,0	-	150,0
Az 5 éven túl folyamatos perek	száma	a folyamatban lévő perekből	1	0	1
	aránya,%		0,2	0,0	0,1
	ügyhátr. változása	előző év=100,0	50,0	-	50,0

* tartalmazza az öt éven túl folyamatban maradt peres ügyeket is

Az időszerűség tekintetében a 2021. évi adatokat is részben vizsgálat alá vettem, a járásbíróságokon 812 büntető peres ügyet fejeztek be egy éven belül, ez az összes befejezett büntető peres ügy 75 %-a volt, így a 2023. évi adatok arányaiban kedvezőbbnek tűnnek, azonban a 2022. évi szinthez képest némi visszaesés tapasztalható.

A fenti táblázatos adatokból a két éven túl folyamatban maradt ügyek számának növekedése érzékelhető, amely alapvetően a Pécsi Járásbíróságot érinti, oka pedig a kedvezőtlen létszámhelyzet, tartós távollét, a működő tárgyaló tanácsok száma, illetve részben a hatályon kívül helyezések voltak. 2023. évben a két éven túli peres ügyek száma a 2021. évi számot érte el újra (14 ügy).

A szabálysértési peres ügyek esetében 2023. évben 2306 ügyet három hónapon belül, a fennmaradó 11 ügyet hat hónapon belül befejeztek, az időszak végén így hat hónapon túl folyamatban lévő peres ügy nem volt, ami megfelel az időszerűségi elvárásoknak.

I.2.2. Az időszerűségi adatok alakulása a törvényszéki első fokon 2023. évben, a 2022. évvel is összehasonlítva

		büntető (katonai nélkül)	katonai	összesen	
Az 1 éven belül befejezett perek	száma	a befejezett perekből	43	0	43
	aránya,%		71,7	-	71,7
	bef. változása	előző év=100,0	215,0	-	215,0
A 2 éven túl folyamatos perek*	száma	a folyamatban lévő perekből	7	0	7
	aránya,%		16,7	-	16,7
	ügyhátr. változása	előző év=100,0	116,7	-	116,7
Az 5 éven túl folyamatos perek	száma	a folyamatban lévő perekből	0	0	0
	aránya,%		0,0	-	0,0
	ügyhátr. változása	előző év=100,0	0,0	-	0,0

* tartalmazza az öt éven túl folyamatban maradt peres ügyeket is

A törvényszék elsőfokán az erőteljes ügyérkezés ellenére jelentősen emelkedett az ügyek egy éven belüli befejezése, azonban nőtt a sok vádlottas, bonyolult ténybeli és jogi megítélésű, számos esetben nemzetközi elemet is tartalmazó két éven túli ügyek száma, aránya. Ez utóbbi mértéke ugyanakkor nem jelentős (2021. és 2022. évben 6-6 ügy), főként a 2023. évet érintő kedvezőtlen személyi változások mellett, illetve azt is értékelve, hogy öt éven túl folyamatban maradt ügy 2023. évben nem volt.

Az időszerűség tekintetében a 2021. évi adatokat is részben vizsgálat alá vettem, a törvényszék elsőfokú ügyszakában 22 büntető peres ügyet fejeztek be egy éven belül, ez az összes befejezett büntető peres ügy 61 %-a volt, azaz az utolsó három év adatai alapján az egy éven belül befejezett peres ügyek száma mindvégig emelkedett, az időszerűségi mutatók e tekintetben javultak.

I.2.3. Az időszerűségi adatok alakulása a törvényszéki másodfokon 2023. évben, a 2022. évvel is összehasonlítva

		büntető	szabálysértés		
A 6 hónapon belül befejezett perek	száma	a befejezett perekből	146	32	178
	aránya,%		59,8	100,0	73,0
	bef. változása	előző év=100,0	74,5	58,2	70,9
A 1 éven túl folyamatos perek	száma	a folyamatban lévő perekből	3	0	3
	aránya,%		2,4	-	2,4
	ügyhátr. változása	előző év=100,0	-	-	-

Az időszerűség tekintetében a 2021. évi adatokat is részben vizsgálat alá vettem, a törvényszék másodfokú ügyszakában 194 büntető peres ügyet fejeztek be hat hónapon belül, ez az összes befejezett büntető peres ügy 82 %-a volt, a 2022. évben hat hónapon belül befejezett 196 ügy az összes befejezett büntető peres ügy 84 %-a volt.

A 2021-2022. években nem volt egy éven túl folyamatban peres ügy, ez a kedvező helyzet 2023-ra megváltozott, az időszerűségi mutatók e romlásának az eljárás formája megválasztásában megnyilvánuló és a bíróság érdekkörén kívül eső okát fent már érintettem. Az egy éven túl folyamatban maradt három peres ügyben pedig bizonyítás felvétele érdekében tárgyalást tűzött a tanács.

I.2.4. Az 5 éven túli ügyek helyzetének elemzése

Büntető ügyszak (járásbíróság és törvényszék elsőfok)	Év	5 év felett	
		szám	%
	2022	3	-
	2023	1	33,3

2023-ban kétharmadával csökkent az öt éven túli ügyek száma, így a járásbíróságokon egy ilyen ügy maradt folyamatban.

Az elhúzódó ügyek számának emelkedéséhez a Covid19 világjárvány, a veszélyhelyzeti jogszabályok is hozzájárultak.

I.2.5. Az időszerűség aktuális helyzetének értékelése a 2023. november 30-2024. november 30-i időszak alapján az egyes bíróságokon a folyamatban maradt büntető peres ügyekhez viszonyítva:

2023. november 30-án 2 ÉVEN TÚL folyamatban maradt büntető peres ügyek

PÉCSI JÁRÁSBÍRÓSÁG					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	351	14	4,0%	1	0,3%
KOMLÓI JÁRÁSBÍRÓSÁG					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	87	0	0,0%	0	0,0%
MOHÁCSI JÁRÁSBÍRÓSÁG					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	21	1	4,8%	0	0,0%

SIKLÓSI JÁRÁSBÍRÓSÁG					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	79	2	2,5%	0	0,0%
SZIGETVÁRI JÁRÁSBÍRÓSÁG					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	76	0	0,0%	0	0,0%
JÁRÁSBÍRÓSÁGOK ÖSSZESEN					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	614	17	2,8%	1	0,2%
TÖRVÉNYSZÉK I. FOK					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
BÜNTETŐ	44	9	20,5%	0	0,0%

TÖRVÉNYSZÉK II. FOK					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
BÜNTETŐ	123	0	0,0%	0	0,0%

2024. november 30-án 2 ÉVEN TÚL folyamatban maradt peres ügyek

PÉCSI JÁRÁSBÍRÓSÁG					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	433	20	4,6%	0	0,0%
KOMLÓI JÁRÁSBÍRÓSÁG					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	103	5	4,9%	0	0,0%
MOHÁCSI JÁRÁSBÍRÓSÁG					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	23	0	0,0%	0	0,0%
SIKLÓSI JÁRÁSBÍRÓSÁG					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	80	2	2,5%	0	0,0%

SZIGETVÁRI JÁRÁSBÍRÓSÁG					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	82	4	4,9%	0	0,0%
JÁRÁSBÍRÓSÁGOK ÖSSZESEN					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
Büntető	721	31	4,3%	0	0,0%
TÖRVÉNYSZÉK I. FOK					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
BÜNTETŐ	50	8	16,0%	2	4,0%
TÖRVÉNYSZÉK II. FOK					
Ügyszak	összesen	2-5 év	%	5 év felett	%
BÜNTETŐ	116	0	0,0%	0	0,0%

A járásbíróságokon a 2-5 év közötti pertartamú ügyek száma 17-ről 31-re nőtt, 5 éven túli ügy azonban nem maradt. A járásbíróságok közül a Pécsi Járásbíróság kedvezőtlen mutatói a fent már érintett és lentebb is kifejtett okokkal magyarázható. Kiemelést érdemel még a Komlói Járásbíróság, ahol szintén jelentős számú két éven túli ügy van folyamatban, ennek okát már részleteztem.

A törvényszék elsőfokú ügyszakában szintén romlottak a mutatók, különösen az öt éven túli ügyek száma emelkedett, azonban nem hagyható figyelmen kívül az, hogy a törvényszéki elsőfokú ügyek mindegyike sok vádlottas, bonyolult ténybeli és jogi megítélésű, láncolatossá váló elkövetést, számos esetben nemzetközi elemet is tartalmaznak.

A járásbírósági szinten tehát a két éven túl folyamatban lévő büntetőpercek arány az 5 %-os mértéket nem éri el, ennek ellenére célokom annak lehetőség szerinti további csökkentése. Ez a mutató a törvényszék elsőfokán sokkalta kedvezőtlenebb, az a 10 %-os küszöböt lényegesen meghaladja, amelyben a fenti okokon kívül az ügyek elnehezülésében, a költségvetési csalásokkal érintő és a törvényszék következetes gyakorlatában megjelenő, a Kúria 6/2009. Büntető Jogegységi határozatára figyelemmel alkalmazott egyesítésekben is keresendő, azaz e tekintetben bírói mulasztás nem tapasztalható. Ugyanez igaz az öt éven túl folyamatban lévő peres ügyekre is, itt az arány a 4 %-ot nem éri el, azonban határozottan csökkentésre kell törekedni.

A Büntető Kollégiumban a büntetés-végrehajtási csoportban, illetve a fellebbviteli tanácsok mellett működő bírósági titkárok tevékenysége az általuk intézett ügyek dömping-jellege, az ezekkel együtt járó, magas intenzitású adminisztratív teendők miatt az időszerű ítélezést segíti elő, e modell fenttartását továbbra is indokoltnak tartom.

Kiemelt célokom, a büntetőeljárás törvénynek az eljárást gyorsító rendelkezései hatékonyabb alkalmazásának támogatása, ezen keresztül a tudatosabb pervezetés és így a pertartam,

különösen hangsúlyosan a két, illetve az öt éven túli ügyek számának csökkentése, ebben a törvényszéki tanácselnökök tapasztalatára hangsúlyosan számítok.

I.3. A bírók teljesítménye

I.3.1. Az egyéni bírói munkateher alakulása az engedélyezett és tényleges létszámhoz viszonyítva a járásbíróságokon

Pécsi Törvényszék, összes járásbíróság

Az egy tárgyaló bírói létszámra vetített ügyforgalmi és tárgyalási adatok, 2022-2023

Ügyszak	Az érkezett			A befejezett			A folyamatban lévő peres ügyek egy tárgyaló bíróra eső száma		
	peres ügyek egy tárgyaló bíróra eső havi átlagos száma						2022	2023	változás az előző évhez képest, %
	2022	2023	változás az előző évhez képest, %	2022	2023	változás az előző évhez képest, %			
Büntető	6,7	7,5	111,9	6,9	7,0	100,6	39,9	50,5	126,6

Ügyszak	A kitzűzött tárgyalások és előkészítő ülések/meghallgatások			Megtartott tárgyalások és előkészítő ülések/meghallgatások			Tárgyalással és előkészítő üléssel, illetve eljárás-eseménnyel érintett napok		
	egy tárgyaló bíróra eső havi átlagos száma						2022	2023	változás az előző évhez képest, %
	2022	2023	változás az előző évhez képest, %	2022	2023	változás az előző évhez képest, %			
Büntető	16,2	16,4	101,0	14,3	14,5	101,2	6,6	6,2	94,0

Pécsi Törvényszék, összes járásbíróság

A létszámadatok és a bírói egyéni adatszolgáltatás adatai, 2022-2023

Ügyszak	a havi átlagos engedélyezett bírói létszám			a havi tényleges* bírói létszám			a havi átlagos dolgozó** bírói létszám			a tárgyaló bírák havi átlagos száma		
	2022	2023	változás, %	2022	2023	változás, %	2022	2023	változás, %	2022	2023	változás, %
Büntető			-			-			-	14,2	12,7	89,4
Összesen			-			-			-	14,2	12,7	89,4

Ügyszak	kitűzött tárgyalások és előkészítő ülések/meghallgatások száma összesen			megtartott tárgyalások és előkészítő ülések/meghallgatások száma összesen			tárgyalással és előkészítő üléssel, illetve eljárás-eseménnyel érintett napok száma		
	2022	2023	változás, %	2022	2023	változás, %	2022	2023	változás, %
Büntető	2763	2495	90,3	2436	2204	90,5	1117	939	84,1

* tényleges létszám: engedélyezett létszám - be nem töltött álláshely

** dolgozó bírói létszám = engedélyezett létszám - be nem töltött álláshely - tartósan távol levők száma +/- kirendelt bírák száma

2023. évben a tárgyaló bírák havi átlagos száma a megelőző év 89,4 %-a volt, emiatt az egyéni bírói munkateher a ténylegesen tárgyaló bírák számának csökkenése miatt a járásbírósági szinten jelentősen nőtt, amellyel együtt járt az is, hogy a kitzűzött (megelőző év 90,3 %-a) és a

megtartott eljárási cselekmények (megelőző év 90,5 %) száma is jelentősen csökkent. Az egy tárgyaló bíróra eső büntető peres ügyek számának megnövekedett érkezését a megelőző évvel közel azonos befejezések nem tudták ellensúlyozni, így a folyamatban maradt büntető peres ügyek száma jelentősen, a 2022. évi 39,9-ről 50,5-re emelkedett.

I.3.2. Az egyéni bírói munkateher alakulása az engedélyezett és tényleges létszámhoz viszonyítva a törvényszék elsőfokú ügyszakában

Az érkezett			A befejezett			A folyamatban lévő peres ügyek egy tárgyaló bíróra eső száma		
peres ügyek egy tárgyaló bíróra eső havi átlagos száma								
2022	2023	változás az előző évhez képest, %	2022	2023	változás az előző évhez képest, %	2022	2023	változás az előző évhez képest, %
1,8	2,3	125,1	1,1	2,2	200,0	17,1	18,7	109,3
-	-	-	-	-	-	-	-	-

A kitűzött peres ügyek			A tárgyalat peres ügyek			A tárgyalási napok		
egy tárgyaló bíróra eső havi átlagos száma								
2022	2023	változás az előző évhez képest, %	2022	2023	változás az előző évhez képest, %	2022	2023	változás az előző évhez képest, %
6,2	9,9	160,0	5,5	9,2	166,4	4,6	6,3	135,5
-	-	-	-	-	-	-	-	-

A törvényszék elsőfokú ügyszakában az egyéni bírói munkateher szintén növekedett, az egy tárgyaló bíróra eső érkezett büntető peres ügyek számának 0,5-es (1,8-ről 2,3-re) növekedése ellenére a befejezések száma a 2022. évi 200 %-a volt, a folyamatban maradt büntető peres ügyek száma azonban még ennek ellenére is emelkedett.

I.3.3. Az egyéni bírói munkateher alakulása az engedélyezett és tényleges létszámhoz viszonyítva a törvényszék másodfokú ügyszakában

Pécsi Törvényszék									
Másodfok									
A létszámadatok és a bírói egyéni adatszolgáltatás adatai, 2022-2023									

Ügyszak	Az érkezett			A befejezett			A folyamatban lévő peres ügyek egy tárgyaló tanácsra eső száma		
	peres ügyek egy tárgyaló tanácsra eső havi átlagos száma								
	2022	2023	változás az előző évhez képest, %	2022	2023	változás az előző évhez képest, %	2022	2023	változás az előző évhez képest, %
Büntető	12,9	12,9	100,4	11,4	12,1	106,0	64,1	75,0	117,0

Ügyszak	A kitűzött peres ügyek			A tárgyalt peres ügyek			A tárgyalási napok		
	egy tárgyaló tanácsra eső havi átlagos száma								
	2022	2023	változás az előző évhez képest, %	2022	2023	változás az előző évhez képest, %	2022	2023	változás az előző évhez képest, %
Büntető	3,6	4,9	135,4	2,8	4,1	143,1	2,3	2,6	114,4

A törvényszék másodfokú ügyszakában is nőtt a munkateher, ezek ellenére mind az elsőfokú, mind a másodfokú ügyszakban növelték a kitűzött és a megtartott eljárási cselekmények, valamint a tárgyalt peres ügyek számát.

Az időszerűség, a hatékonyság és a munkateher összefüggései szempontjából említést érdemel a Létszámgazdálkodási Kabinet 2021-2023. évi peres ügyforgalma és súlyszámátlagai, amely alapján szintén rögzíthető, hogy a törvényszék elsőfokán 2021. és a 2023. évek, mint szélső értékek között 56,45 százalékos volt az érkezésnövekedés. Az egy tárgyaló tanácsra vetített havi átlagos érkezési mutató 0,9 - 1,8 - 2,3 (országos érkezési átlag: 1,3-1,5-1,5), az időszak végén folyamatban maradt peres ügyek átlagos súlyszámértéke pedig a vizsgálati időszakban 244,2 - 155,4 – 331,0 voltak, a súlyszámértékek eltérése 2021. évben 12,36 százalékkal, míg 2023. évben 19,28 százalékkal haladta meg az országos átlagot (291,9-302,3-337,7), így ez a nagyobb munkaigényű ügyek érkezését tükrözte. A Kabinet megállapítása szerint ennek időszerű feldolgozásához 4 fő folyamatos ítélkező tevékenysége indokolt. Ez a tendencia a 2024. november 30-i adatokat vizsgálva jelenleg is fennáll, az elsőfokú ügyérkezés folytán a törvényszéki elsőfokra nehezedő nyomás nem enyhült, a folyamatban maradt ügyek száma folyamatosan emelkedik.

A törvényszék másodfokán a 2021-2023. évi peres és nemperes ügyforgalma szerint az egy tárgyaló tanácsra vetített – az országos átlagos adatokhoz képest alacsonyabb - havi átlagos érkezési mutató 42,8 – 39,5 – 43,5 (országos érkezési átlag: 57,4-60,5-54,3) volt, ugyanakkor az időszak végén folyamatban maradt peres és nemperes ügyek egy tárgyaló tanácsra jutó havi száma a vizsgálati időszakban 56,0 – 77,5 – 93,1 voltak, azaz a befejezett peres és nemperes ügyek egy tanácsra jutó – az országos átlagos adatoktól (57,6-59,7-54,8) elmaradó havi átlagos

44,6-37,6-42,3 száma az ügyek elnehezülését, a nagyobb munkaigényű ügyek érkezését tükrözte, a Kabinet megállapítása szerint az időszerű feldolgozáshoz 2,21 másodfokú tanács folyamatos működése szükséges.

A büntetésvégrehajtási ügyszakban is folyamatos az érkezések emelkedése, ennek időszerű feldolgozásához minimálisan egy teljesértékű tanács folyamatos működése szükséges és indokolt.

A fenti adatokat annak tükrében is meg kell vizsgálni, hogy a kollégium 13 állandó tagjából 3 vezető (törvényszéki elnökhelyettes, kollégiumvezető, büntetés-végrehajtási csoportvezető), így a hatékony, időszerű feladatellátás kilátásait ez is nehezíti, munkaszervezéssel átmenetileg ugyan kezelhető, azonban hosszabb távon az egyenletes munkateher szempontját is érvényre juttatva nem feltétlenül biztosítható. Különösen igaz ez azzal is számolva, hogy a jelenleg irányadó jogszabályi rendelkezések alapján a közeljövőben a két legnagyobb tudással és tapasztalattal rendelkező tanácselnök nyugállományba vonulása várhatóan mindezt tovább gyorsítja.

Mindezt nem ellensúlyozhatja az a szándékom sem, hogy a kollégiumvezetői teendők által biztosított keretek között a törvényszéki elsőfokú ítélezésben továbbra is aktív szeretnék maradni, mivel e mellett álláspontom szerint a másodfokú ítélezésben való részvétel és alkalomszerűen a büntetés-végrehajtási ügyek intézésében való közreműködés sem mellőzhető ahhoz, hogy a vezető hatékonyan és gyorsan reagálhasson a felmerülő kihívásokra.

I.4. Az ítélezés megalapozottsága

Az ítélezés társadalmi elfogadottságát jól mutatja a jogerőre emelkedési arány, azaz a fellebbezési/jogerőre emelkedési arányszám.

Az ügymennyiség miatt a megalapozottsági mutatók helyes értékelése döntően a járásbírói szintet érintően lehetséges.

I.4.1. Az ítélezés megalapozottsága a járásbírói szinten

2023. év

Pécsi Törvényszék												
Járásbíróság és törvényszék másodfok viszonylata (civilisztikai és büntető ügyszakban)												
	Járásbíróságon befejezett peres ügyek száma 2023-ban	Törvényszék másodfokra érkezett peres ügyek száma 2023-ban	Fellebbezési viszonyszám	Törvényszék másodfokon befejezett peres ügyek száma 2023-ban	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető	1 064	261	0,245	244	85	34,8%	134	54,9%	16	6,6%	9	3,7%

2022. év

	Járásbíróságon befejezett peres ügyek száma 2022-ben	Törvényszék másodfokra érkezett peres ügyek száma 2022-ben	Fellebbezési viszonyszám	Törvényszék másodfokon befejezett peres ügyek száma 2022-ben	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető	1 183	263	0,222	233	65	27,9%	138	59,2%	18	7,7%	12	5,2%

A járásbíróági határozatok másodfokú felülbírálatára kapcsán megállapítható, hogy a helybenhagyások aránya mind 2021. évhez*, mind 2022. évhez képest növekedett, ez utóbbihoz viszonyítva jelentősen, a megváltoztatások aránya szintén pozitív tendenciát mutat mindkét megelőző évhez képest, a megelőző évhez képest pedig csökkent a hatályon kívül helyezések száma, ez a 2021. évi adatokhoz képest nagyobb arányú. Mindezek a döntések megalapozottságát mutatják.

*2021. év helybenhagyás 77 ügy, 33 %; - megváltoztatás 142 ügy, 60 %; - hatályon kívül helyezés 10 ügy, 4 %, - egyéb 7 ügy, 3 %

A legfrissebb, 2024. I. félévi adatok alapján a megelőző évek azonos időszakával is összehasonlítva a helybenhagyási mutatók a Járásbíróságokon 2021. I. félévében 29,8%, 2022. I. félévében 23,2%, 2023. I. félévében 38,1% és 2024. I. félévében 30,4% voltak, ezzel szemben az országos átlag ugyanezen időszakban 38,6% - 37,3% - 37,4% és 36,8%, azaz a járásbíróági arányok elmaradnak az országos átlagtól.

A Pécsi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróóságok büntető peres ügyszakában a jogerő aránya 2021. I. félévétől 2024. I. félévéig terjedően szinte mindvégig 80 % körül mozgott (a legalacsonyabb érték a 2023. I. félévi 74,5 %), amely rendre meghaladta az országos átlagot (országos átlag a vonatkozó időszakban: 70,7-73,9 %). Mindez igen kedvező érték, ugyanakkor a másodfokú ügyérkezésre jelentős kihatással van, amely a fent már ismertetett adatokból látható is.

A Pécsi Törvényszék illetékességi területén működő járásbíróóságok büntető peres ügyszakában a hatályon kívül helyezési arány 2021. I. félévében 2,8%, 2022. I. félévében 6,4 %, 2023. I. félévében 4,3 % és 2024. I. félévében 4,8 % volt, amely rendre meghaladta az országos átlagot (2021. I. félév 2,7% 2022. I. félév 3,0% 2023. I. félév 3,1%, 2024. I. félév 2,8%).

I.4.2. Az ítékezés megalapozottsága a törvényszéki szinten

2023.év

Törvényszék és ítélőtábla viszonylata (civilisztikai és büntető ügyszakban)

	Törvényszéken befejezett peres ügyek száma 2023-ban	Itélőtáblára érkezett peres ügyek száma 2023-ban*	Fellebbezési viszonyszám	Itélőtáblán befejezett peres ügyek száma 2023-ban	Helyben hagyas %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető (+kat.)	60	25	0,417	18	5	27,8%	11	61,1%	0	0,0%	2	11,1%
büntető másodfok*	244	7	0,029	8	7	87,5%	0	0,0%	0	0,0%	1	12,5%

Kúriai felülvizsgálat

	Kúriáról visszaérkezett felülvizsgálati indítványok száma (db)	Helyben hagyas %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
		db	%	db	%	db	%	db	%
büntető (+kat.)	26	1	3,8%	5	19,2%	4	15,4%	16	61,5%

2022. év

Törvényszék és ítélőtábla viszonylata (civilisztikai és büntető ügyekben)

	Törvényszéken befejezett peres ügyek száma 2022-ben	Ítéltáblára érkezett peres ügyek száma 2022-ben*	Fellebbezési viszonyszám	Ítéltáblán befejezett peres ügyek száma 2022-ben	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
					db	%	db	%	db	%	db	%
büntető (+kat.)	32	18	0,563	17	5	29,4%	8	47,1%	1	5,9%	3	17,6%
büntető másodfok*	233	5	0,021	5	3	60,0%	0	0,0%	1	20,0%	1	20,0%

*büntető másodfokú ügyek esetében az ítélőtáblára érkezett harmadfokú büntető peres ügyek számát kell megadni.

Kúriai felülvizsgálat

	Kúriáról visszaérkezett felülvizsgálati indítványok száma (db)	Helyben hagyás %		Megváltoztatás %		Hatályon kívül helyezés %		Egyéb %	
		db	%	db	%	db	%	db	%
büntető (+kat.)	29	6	20,7%	1	3,4%	0	0,0%	22	75,9%

2023. évben a törvényszéki elsőfokú ügyek esetében – ahogy 2021-ben* - hatályon kívül helyezés nem történt, a megváltoztatások száma és aránya is nőtt, a helyben hagyott határozatok száma mindhárom évben változatlan maradt, a helybenhagyások aránya a némileg alacsonyabb szintű 2021. évi adatokhoz közelített.

*2021. év helybenhagyás 5 ügy, 25 %; - megváltoztatás 14 ügy, 70 %; - hatályon kívül helyezés nem volt, - egyéb 1 ügy, 5 %

A legfrissebb, 2024. I. félévi adatok alapján a megelőző évek azonos időszakával is összehasonlítva a helybenhagyási arány a törvényszék elsőfokú büntető peres ügyszakában 2021. I. félévében 21,4 %, 2022. I. félévében 10,0 %, 2023. I. félévében 25,0 %, míg 2024. I. félévében 31,6 %, ezzel szemben az országos átlag ugyanezen időszakban 27,7% - 29,3% - 24,8% és 25,6%. Mindezek alapján némi ingadozás látszik, ugyanakkor a 2023. I. és a 2024. I. félévi adatok már az országos átlag felettiek.

2023-ban az ítélőtáblán harmadfokon elbírált ügyekben hozott és a másodfokú határozatokat helybenhagyó határozatok száma, aránya jelentősen emelkedett a 2022. évi adatokhoz képest, a nyolc ügyből hétben helybenhagyó határozat született.

A jogerős döntések aránya Pécsi Törvényszék elsőfokú ügyszakában az alacsonyabb ügyszámok miatt érdemben nem értelmezhető, hatályon kívül helyezés nem történt (hatályon kívül helyezés országos átlaga 2021. I. félév 1,6% 2022. I. félév 2,6% 2023. I. félév 3,9%, 2024. I. félév 3,7%).

A törvényszék másodfokán büntető peres ügyekben a jogerőre emelkedési arány közel 98 %-os (országos átlag 2021-2023. I. félév: 97,7-98,3%, 2024. I. félévben 97,8%).

A törvényszéki első- és másodfokú peres ügyek tekintetében a fenti kedvezőnek mondható eredmények megtartására kell törekedni. A járásbírók esetében ugyanakkor ezen mindenképp javítani szükséges, különösen kritikusabb szemléletmód alkalmazása szükséges a vádiratok megalapozottsága vizsgálata során, ezzel a legjellemzőbb hatályon kívül helyezési ok, a hatásköri szabályok megsértése megelőzhető, elkerülhető lenne. A hatályon kívül helyezés ilyen aránya azért is magasnak tűnik, mivel az új Be. szabályai a fellebbviteli bíróságokra a megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében jelentős többlet terhet rónak a szükséges bizonyítás pótlása révén, azaz lényegesen szűkült a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezési jogköre. Ezzel szemben a legnehezebb megítélésű, bonyolultabb törvényszéki elsőfokú ügyeket érintően hatályon kívül helyezésére nem került sor, amely továbbra is követendő.

II./

Emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása, létszámhelyzet

A Pécsi Törvényszék Büntető Kollégiuma 2024. április 15. napjától 13 állandó – törvényszéki bíró - tagból és 4, egyenként hat évre választott – járásbírói bíró - tagból áll. A kollégium állandó tagjai közül három bírósági vezető: a törvényszék elnökhelyettese, a kollégiumvezető és a büntetés-végrehajtási csoport vezetője, mindezt az ügyteher elosztása, vizsgálata során indokolt szem előtt tartani.

A Pécsi Törvényszék elsőfokú ügyszakában alapvetően négy tanács tárgyal elsőfokú büntető peres ügyeket, akik közül az egyik a büntetés-végrehajtási csoportot vezető bíró. Jelenleg – az egyenletes munkateher biztosítása végett - további öt tanács vesz részt az elsőfokú ítélezésben, közülük négy tanácsnak egy-egy ügye, egy tanácsnak pedig két folyamatos ügye van. Ők döntően a másodfokú ítélezésben vesznek részt.

A Pécsi Törvényszék másodfokú ügyszakában két önálló tanács működik, az egyik fellebbviteli tanács tagja a jelenlegi kollégiumvezető. A két tanács munkájában valamennyi törvényszéki büntető bíró részt vesz, azzal, hogy a túlnyomórészt elsőfokú ügyeket tárgyaló négy tanács elnöke csak annyiban osztható be a másodfokú tanácsokba, amennyiben annak összetétele más módon nem biztosítható.

Törvényszékre kirendelt bíró jelenleg nincs, míg egy törvényszéki bíró ítélezik kirendeléssel - 50 %-os ügykiosztással – a korábbi szolgálati helyén, a Siklói Járásbírószágon 2025. február 28. napjáig, kirendelésének meghosszabbítását nem látom indokoltnak a törvényszéki elsőfokú ügyek körében tett megállapításokra figyelemmel.

A Pécsi Ítéltáblára áthelyezett bírót 2024. november 15. napjáig „visszarendelték”, az általa korábban intézett és folyamatban maradt 2 ügyből 1 ügyet tudott befejezni e határidőig, a folyamatban maradt ügy azonban 5 éven túli pertartamú, ez nyilván az időszerűség ellenében hat.

Aktuálisan két kijelölt bírósági titkár vesz részt a törvényszék másodfokú ügyintézésben, közülük egy titkár érvényes büntetőbírói pályázatot nyújtott be a Pécsi Járásbírószágra (a Bírói Tanács első helyre rangsorolta). A törvényszék büntető ügyszakában öt bírósági ügyintéző funkcionál.

A büntetés-végrehajtási csoportban a csoportot vezető bíró mellett négy – döntően elsőfokú ügyeket tárgyaló - kijelölt büntetés-végrehajtási bíró intézi az ügyeket, további két kijelölt bírósági titkár lát el büntetés-végrehajtási ügyintézési feladatokat, illetve a kezelőiroda vezetője mellett három ügyintéző dolgozik a csoportban.

A Pécsi Járásbírószágon jelenleg 8 bíró lát el büntető bírói feladatokat, akik közül két tanács kizárólag nyomozási bírói ügyeket, illetve bíróság elé állításos ügyeket intézi, közülük az egyik bíró a nyomozási- szabálysértési csoportot is vezeti, a fennmaradó hat tanács ítélezik teljes ügykiosztással. A járásbírószék büntető ügyszakában négy bírósági ügyintéző funkcionál.

A Pécsi Járásbírószágon szabálysértési bíróság működik a fenti csoportvezető felügyelete mellett, ahol öt bírósági titkár és egy bírósági ügyintéző tevékenykedik.

A Komlói Járásbíróságon 2 bíró ítélkezik teljes ügykiosztással, emellett a büntető ügyszakban egy bírósági ügyintéző működik.

A Mohácsi Járásbíróságon az engedélyezett és a működő tényleges büntető bírói létszám 1 fő teljes ügykiosztással, mellette két bírósági titkár lát el részben büntető bíró melletti feladatokat.

A Siklói Járásbíróságon 1 bíró teljes ügykiosztással, míg a Pécsi Törvényszékről 2025. február 28. napjáig egy törvényszéki bíró kirendeléssel ítélkezik 50 %-os ügykiosztással. Munkájukat a büntető ügyszakban egy bírósági ügyintéző segíti.

A Szigetvári Járásbíróságon az engedélyezett és a tényleges büntető bírói létszám 2 fő, közülük az egyik a járásbíróság elnökeként is tevékenykedik, emellett a büntető ügyszakban egy bírósági titkár lát el büntető bírák melletti feladatokat.

III./

Tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása

Álláspontom szerint alapvetően nem tekinthető kollégiumvezetői feladatnak, természetesen a törvényszék elnökének feladatellátását kell elősegítenie az e tárgykörbe tartozó igények felmerülése, felismerése és becsatornázása révén, különösen az informatikai eszközellátottság és a távmeghallgatások technikai feltételei tekintetében. Az informatikai eszközöknek alkalmasnak kell lenniük a számos esetben több tízezer oldalas elektronikus nyomozati iratok zökkenőmentes használatára, amely teljeskörűen biztosított. Az otthondolgozásra jogosultak esetében a távoli asztali elérése is rendelkezésre áll, ez szintén a hatékony munkavégzést szolgálja.

Valamennyi bíró önálló irodában dolgozik, a hatékony munkavégzés feltételei, így asztali számítógép, dupla monitor, otthondolgozást lehetővé tevő mobil informatikai eszközök is adottak, az igazságügyi alkalmazottak hatékony munkavégzéséhez szükséges technikai feltételek szintén biztosítottak.

A személyes jelenlétet nem igénylő értekezletek, megbeszélések a Microsoft Teams alkalmazás használatával is megtarthatók, fokozott igénybevétele javasolt.

A Pécsi Törvényszék elnökének utasítása szerint az előzményi iratokat (nyomozati irat) - 25 lapot meghaladóan – kizárólag kollégiumvezetői engedéllyel lehet kinyomtatni, amely költséghatékony megoldás, a digitalizációban rejlő lehetőségeket továbbra is ki kell aknázni.

IV./

A bírósági szervezet integritása, az ítélezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége

Az ügyelosztási rendek meghatározására az Igazgatási Szabályzat 114. § (7) bekezdése alapján a törvényszék elnöke jogosult. Erre az érintett bírakkal történt egyeztetést követően, a Bírói Tanács és a Kollégiumok véleményének ismeretében kerül sor a Pécsi Törvényszéken és illetékességi területén működő bíróságokon.

A törvényszéken - a törvényszék elnöke által az SZMSZ-ben írtak szerint átruházott jogkörben - a kollégiumvezető végzi az ügyek kiosztását büntető ügyszakban. A büntető kollégiumvezető akadályoztatása esetén helyettesítését a törvényszék elnöke által a kollégium tagjai közül kijelölt bíró látja el, aki jogosult az ügyek kiosztására is. Minősített adatot tartalmazó ügyben a törvényszék elnökhelyettese jogosult az ügykiosztásra. A büntetés-végrehajtási ügyeket a csoport vezetője osztja ki. Akadályoztatása esetén a büntetés-végrehajtási ügyeket intéző, leghosszabb ideje bírói tisztséget betöltő (rangidős) bíró jogosult az ügyek átmeneti kiosztására.

A Büntető Kollégium ügyrendje szerint automatikus az ügykiosztás a másodfokú ügyek esetében, az automatizmus generálta munkateher eltérést a kollégiumvezető két havonta vizsgálja és indokolt esetben az ügykiosztás korrekciója is megtörténik.

A Kollégium másodfokú ügyszakában az arányos ügykiosztást a már a büntető peres ügyek tekintetében is kidolgozott súlyszámok alapján nyomon lehet követni, a nemperes ügyek esetében is törekedni kell az arányos terhelésre, ugyanakkor ügyelni kell a későbbi kizárások elkerülésére is (Bnyf.), ezért ebben a körben – az egyenletes munkateher torzulása esetén - utólag szükséges az arányosság elérése érdekében intézkedni.

A törvényszék elsőfokú ügyszakában a kedvezőtlen személyi változások miatt az automatikus ügykiosztás nem volt tartható, a kollégiumvezető elsősorban a vád tárgya alapján osztotta ki, illetve át az ügyeket, ezt a bírósági vezetők elsőfokú ítélezésében való korlátozott részvétele is megalapozta.

Valamennyi törvényszéki bíró mindkét fellebbviteli tanácshoz beosztásra kerültek, így kizárási ok esetén a kizárással érintett tanácsstag, illetve tanácselnök akadálytalanul pótolható, szükség esetén eseti jelleggel az eljárásjogi tanácselnöki feladatokat a tanácselnök vagy a kollégiumvezető intézkedése alapján az egyik tanácsstag látja el.

Az ügyrend alapján lehetőség van az ügyelosztási rendtől való eltérésre is, a Kollégium alkalmazza a Kúria BH2022.232. számú döntését a törvény által felállított bíróság és a törvényesen megalakított bíróság fogalma, illetve ennek eljárásjogi következményei tekintetében.

A kollégiumvezetőnek már az ügyek kiosztásakor figyelemmel kell lenni a bírák kizárása kapcsán fennálló és a Be-ben szabályozott objektív okokra, és mindent meg kell tenni a felesleges átosztások elkerülése érdekében, a felmerült kizárási okok esetében végső esetben az ügyelosztási rendtől való eltéréssel is biztosítani lehet, illetve kell is az ügy elintézését.

A járásbíróóságokon fő szabály szerint az ügyek kiosztását a bíróság elnöke, akadályoztatása esetén az Igazgatási Szabályzat szerint megbízott, helyettesítésre kijelölt bíró végzi.

A Pécsi Járásbíróóságon az ügyek kiosztásában a bíróság elnöke mellett az elnökhelyettes és a csoportvezető is részt vesz, akadályoztatásuk esetén az Igazgatási Szabályzat alapján megbízott bíró végzi el az ügykiosztást.

A Pécsi Járásbíróóságon büntető ügyszakban az ügykiosztásra jogosult elnök kontrollált automatikus – három csoportba sorolt, súlyszámokon alapuló - ügykiosztást alkalmaz {a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2022. (VIII.1.) IM rendelet – a továbbiakban: Bűsz. - 31.§ h) pont}, így a pótmagánvádas ügyek kivételével, minden ügycsoport szignálása automatikus, tehát nincs „szakosodás” szerinti ügykiosztás.

A fentiekén kívül a Komlói Járásbíróóságon folyik még számítógépes program segítségével automatikus ügykiosztás.

A hatályos ügyelosztási rendek a nyilvánosság számára papír alapon/elektronikus formában akadálymentesen elérhetőek, az ügyelosztási rendek tartalmi részét képezi az ügykiosztás rendje, amelyek részletesen tartalmazzák az egyes kollégiumok, illetve járásbíróóságok ügykiosztási módszereit. Mindez alapvető fontosságú annak külső oldali, a jogkereső állampolgárok jogos igénye, a törvényes bíróhoz való jog érvényesülése terén, egyben belső oldalról is kiemelkedő jelentőséggel bír a független ítélkezés, a kiszámíthatóság, az arányos munkateher biztosítása és a számonkérhetőség vonatkozásában is.

Kiemelten fontosnak tartom a panaszügyek, közérdekű bejelentések szakszerű, gyors, pártatlan elintézését, a panaszosok megfelelő tájékoztatását.

A sajtócsoporthal való kiegyensúlyozott kapcsolat fenntartását fontosnak tartom - nemcsak, mint sajtószóvivő - hiszen meggyőződésem, hogy a bíróságok, az ítélkezés társadalmi elfogadottságához, annak növeléséhez a szakszerű tudósítások nagyban hozzájárulnak.

Céljaim között nemcsak az arányos ügykiosztás megtartása, folyamatos monitorozása szerepel, hanem a munkateher ún. utókövetése is, főként – de nem kizárólagosan - a Pécsi Járásbíróóság büntető peres ügyszakában, mivel arányaiban itt a legnagyobb ügymennyiség, így a vizsgálatok eredménye sokkal kiegyensúlyozottabb eredményt hozhat.

Gyakorló elsőfokú törvényszéki bíróként az a meglátásom, hogy az egyenletes munkateher mérése, az esetlegesen felmerülő munkateher kiegyenlítése kapcsán nemcsak a szignálásnak van jelentősége, hanem megfelelő mértékben értékelni szükséges az ügy elintézése során felmerülő, az ún. belső, az adott szervezeti egységben tevékenykedők tényleges, egymáshoz viszonyított munkateher szempontjából meghatározó jelentőségű, esetlegesen a bírón kívül álló körülményeket is. Hangsúlyosan szeretnék utalni e körben az előkészítő ülés későbbi tényleges munkateherre gyakorolt szerepére, a bűnösség beismerése és a tárgyalás jogáról való lemondás jogintézményében rejlő „szerencsefaktorra”, hiszen ilyen esetekben az ügy előkészítő ülésen való elintézésével a tárgyalás ügyekhez képest a határozat rövidített indokolása, illetve a bizonyítás hiánya miatt számottevő munkateher alól lehet „mentesülni”. Bíróvizsgálóként is - több év átfogó vizsgálata alapján - anomáliákat észleltem e tekintetben, így az arányos szignálás hosszútávú kiegyenlítő hatása álláspontom szerint nem mindig érvényesülhet a büntetőeljárás törvény egyes jogintézményei, azok sajátossága miatt, hiszen az előkészítő ülésen történő,

legtöbbször jogerős döntéssel záruló befejezés alapvetően külső körülményektől (az ügyészi indítvány mértékétől, a védelem álláspontjától) és nem feltétlenül a bíró felkészültségétől függ, szemben a tárgyalási szakban ténylegesen is a bíró személyéhez köthető felkészültséggel, perkoncentrációval, a Be. hatékonyságnövelő, gyorsító szabályai megfelelő alkalmazásával, illetve mindezek hiányával. Emiatt így megfontolásra érdemesnek tartok egy a súlyszámok konszenzusos eltérítésén alapuló rendszer kialakítását bizonyos befejezőmódok esetében, ahogy ezt a másodfokú súlyszámok meghatározásakor is alkalmazzuk, például korlátozott fellebbezés esetében. Ezzel pedig a szerencse-elem részben ellensúlyozható, nem mellékesen a későbbi hatékony pervitel is kézzelfoghatóbban vizsgálható, a folyamatban maradt ügyek száma, aránya pontosabb képet mutatna, nem mellékesen az erőforrások „átcsoportosítása” révén az időszerűség, illetve a minőségi ítélkezés tekintetében is pozitív eredményt lehetne elérni. Amennyiben pedig a rendszer kiszámíthatóan, igazságosan, ellenőrizhető módon működik, úgy ez növeli a bírák közti kohéziót, fokozza a hatékonyságot és a szolidaritást. Mindezek hiányában a „szerencsével hadilábon álló” bíró könnyen kerülhet egy olyan negatív spirálba, amely eredményeként önhibáján kívül az arányos érkezéshez képest aránytalan folyamatban maradt ügygel lesz kénytelen dolgozni, hiszen esetében hatványozottabban jelennek meg a bizonyítás kapcsán felmerülő többlet-terhek, természetesen pusztán a belső oldali arányos munkateher viszonylatában.

A székhelybíróságon a büntető peres ügyek kiosztása külön szignálási körben végzett automatikus ügykiosztással történik három kategóriában: 30 súlypontig, 31 súlyponttól 150 súlypontig és 150 súlypont feletti ügyek szerinti felosztásban. Az automatizmus alapján a soron következő ügyet az a tanács kapja, amelyiknek az adott szignálási körön belül, a már rászignált ügyek súlyszámának összege a legalacsonyabb. Hosszabb időszak alapos elemzését követően indokolt lehet a fenti három súlyszám szerinti kategória további tagolása, több csoport bevezetése, a szélsőséges alsó és felső érték (súlyszám) jelentős torzító hatásának csökkentése érdekében.

A törvényszék elnökének, mint döntésre jogosultnak e mellett megfontolásra javasolnám a fenti szignálási rend megváltoztatását, a számítógépes program alkalmazásának esetleges mellőzését is, mivel annak alkalmazását a székhelybíróság viszonylag alacsony bírói létszáma sem feltétlenül indokolja.

Az arányos munkaterhet ugyanakkor nemcsak a bírák, hanem az igazságügyi alkalmazottak esetében is biztosítani kell, ezt folyamatosan figyelemmel kell kísérni, az aránytalanság elkerülése érdekében pedig azonnal be kell avatkozni, mivel egy jegyzőkönyvvezető túlterheltségéből fakadó késedelmé a bírói munka hatékonyságát, az időszerűséget nagymértékben képes rontani. jó jegyző nélkül pedig a bíró is „félkarú”.

V./

A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése

E cél eléréséhez nélkülözhetetlen a folyamatosan aktualizált külső törvényszéki honlap megfelelő működtetése, az ügyfeleket érintő tartalmak pontos megjelenítése, mindezt –

javaslattétel érdekében - a büntető ügyszakot érintően a kollégiumvezetőnek is figyelemmel kell kísérnie.

Fontosnak tartom az ITR funkcióinak kiaknázását, az elektronikus kapcsolattartás és a távmeghallgatás egyre szélesebb körű és egyszerűsödő szabályok melletti használatára való figyelemfelhívást, amellyel a hatékonyság további növelése érhető el, ugyanakkor fel kell hívni a figyelmet az egyszerűség (egyszerűsített elektronikus úton való kézbesítés) árnyoldalára, annak eljárásjogi veszélyeire is, ami akár hatályon kívül helyezést is eredményezhet.

VI./

A képzési rendszer fejlesztése, együttműködés a többi hivatásrenddel

A hatékony, megalapozott ítélkezés alapfeltétele a bírák és igazságügyi alkalmazottak felkészültsége. A megszerzett tudást a mai gyorsan változó világban nem elég szinten tartani, azt folyamatosan bővíteni kell. Különösen igaz ez a technológiai fejlődés jelenlegi intenzitása miatt, az informatikai alapú bűnözés elkövetési módszereinek megértése, a mesterséges intelligencia pozitív vívmányainak kiaknázása, ugyanakkor negatívumai felismerése és hatékony kezelése kapcsán is, azaz szervezett és önképzés nélkül lehetetlen a körülöttünk zajló változásokat teljeskörűen megérteni és felkészülten ítélkezni. E körben fontosnak tartom az ilyen képességek birtokában lévő kollégák tudásmegosztását is, szerencsére a Pécsi Törvényszéken találhatunk ilyen speciális tudás birtokában lévő bírót.

Kollégiumvezetőként minden lehetséges eszközzel támogatni kívánom a törvényszék elnökhelyettese, mint oktatásfelelős tevékenységét, továbbra is aktív szerepvállalással többek között a fogalmazók, ügyvédjelöltek oktatásában, illetve a PTE Állam- és Jogtudományi Karával kialakított együttműködésben.

A bíróvizsgálatot végző bírák körének további bővítését látom szükségesnek az egyes években megszorodó, szinte dömpingszerű bíróvizsgálatok alapos, szakszerű lefolytatása biztosítása céljából.

A társszervekkel, a többi hivatásrenddel továbbra is aktív együttműködésre kívánok törekedni, az eddigi konstruktív kapcsolat fenntartását, elmélyítését szorgalmazom. Szándékomban áll a jelentősebb előterjesztéseket megtárgyaló ún. kibővített kollégiumi ülésekre az ügyészég, a helyi ügyvédkamara és a PTE érintett tanszéke képviselőjének a meghívását is, ezt a korábbi jó gyakorlatot szeretném újra „feléleszteni”, hiszen az igazságszolgáltatás rendszerében a hivatásrendek álláspontjának megismerése növelheti a hatékonyságot, a joggyakorlatnak pedig a tudomány eredményeire is támaszkodnia kell.

VII./

A kollégium működésére vonatkozó egyéb hosszú távú tervek és azok ütemezése

A fent az egyes stratégiai célok bemutatása körében kifejtett célkitűzéseim és elérésük eszköze mellett néhány további célt is szeretnék bemutatni.

A Pécsi Törvényszék illetékességi területén 2021. évben 3, míg 2022. és 2023. évben 1-1 ügy évült el objektív okokból. Továbbra is kiemelt elvárással tekintek a bírói önhibából bekövetkező elévülések megakadályozására, az önhiba hiányát mutató kedvező helyzetet feltétlenül meg kell őrizni.

Az új Be. nemcsak szakmai, hanem igazgatási szemléletváltást is megkövetel, mivel az eljárást gyorsító rendelkezések a munkateherre, a munkaszervezésre is jelentősen kihatnak. Fontos annak hangsúlyozása, hogy az időszzerűségi követelmények érvényesítése az igazságszolgáltatás lényegét nem erodálhatják, így az időszűrség az igazság „feláldozásával” sosem járhat.

Az új Be. a másodfokú eljárásban is alapvető változásokat hozott, jelentősen növekedett a tárgyaláson kívüli elbírálások száma, az elsőfokú eljárás egyszerűsítése a peres ügyek számának csökkenésével jár, ugyanakkor az ügyek egyre bonyolultabbak, így a hatékony, szakszerű ítélezéshez az alacsonyabb ügyszám mellett is intenzívebb munkavégzésre van szükség a másodfokú bíróság ténybírói szerepének erősödése miatt is. Az új Be. kapcsán a jogalkotó egyik célja egyértelműen a hatályon kívül helyezések számának csökkentése volt, ugyanakkor az elsőfokú bírósági munka teljes elvégzése nem telepíthető a másodfokú bíróságra, ezért a minél megalapozottabb ítélezéshez különösen fontos az elsőfokú bírakat segítő megfelelő iránymutatás, a tanácselnöki feljegyzések ismertetése, illetve a folyamatos képzés.

A bírák szakmai fejlődése elősegítése érdekében számítok a törvényszéki tanácselnökök aktív szerepvállalására a helyi képzések területén, illetve irányításukkal - akár műhelymunka keretében megvalósuló - tudásmegosztásra. Továbbra is fontosnak tartom a tudományosan megalapozott gyakorlati megközelítés alkalmazását, ennek érdekében a Pécsi Törvényszék és a PTE Állam- és Jogtudományai Kar közötti partnerségi megállapodás eredményeinek fenntartását, azok további mélyítését.

Törekedni kell a lehetséges problémaforrások előzetes feltérképezésére, proaktív módon azokat fel kell számolni, a mégis bekövetkező hibákat, hiányosságokat pedig rövid idő alatt és hatékonyan kell javítani. Ennek során a másodfokú tanácselnököknek folyamatosan „monitoring” tevékenységet kell végezniük és szükség esetén azonnali jelzéssel kell élniük a szakmai és az igazgatási vezetők felé. A járásbírói és a törvényszéki szint viszonylatában szakmai probléma felmerülésekor - a bírói függetlenség maximális tiszteletben tartása mellett - hatékonyabbnak tartom az azonnali kapcsolatfelvétel kezdeményezését, akár rövid úton is, hiszen az egymás iránti kölcsönös bizalom és tisztelet mellett segítséget kérni, kérdezni sosem szégyen. Indokoltnak mutatkozik legalább negyedévente az összegyűjtött, másodfokon felülbírált elsőfokú döntések kapcsán kialakított releváns, az ítélezésre jelentősen kiható döntéseket ismertetni, nem megvárva az éves – és egyébiránt igen szűk körben készített - tanácselnöki feljegyzések ismertetését, mivel az esetleges problémához időben közel kell a

segítő szándékú korrekciós tevékenységet elvégezni, annak beépülésére, hatékonyabb hasznosulására így nagyobb esély mutatkozik.

Vezetőként fontos figyelemmel kell kísérni az ún. „burnout” szindróma jeleit és a beavatkozás szükségességét, inspiráló munkakörnyezet kialakítására kell törekedni, új kihívások „keresését” kell ösztönözni. Különösen fontos ez a büntető bírák kedvezőtlen korfáját tekintve is.

A székhelybíróságot érintően a nyomozási-szabálysértési csoport változatlan működési modell szerinti fenntartását szorgalmazom, ezzel a bevált, jól működő rendszerrel elkerülhetők az indokolatlan kizárások és átosztások, főként ilyen alacsony tényleges bírói létszám mellett.

Fokozott figyelmet kell fordítani a kiberbűnözésre, az abban rejlő és az ítélkezésre is kiható egyre fokozódó kihívásokra, speciális tudás megszerzését és tudásmegosztást kell ösztönözni. Ugyanez igaz a mesterséges intelligencia kihívásai kapcsán is, mind pozitív (pl. mesterséges intelligencia alapú jegyzőkönyvezés), mind negatív (koholt bizonyítékok, bizonyítási kérdések) irányból megközelítve, illetve a DÁP törvény szabályainak megfelelő alkalmazása, az arra való felkészülés is kiemelt feladat.

Járásbírói szinten a büntető peres ügyek további csökkenése várható a büntetővégzés meghozatala szabályainak módosítása miatt, - bár ez csak áttételes kollégiumvezetői feladat – ezzel összefüggésben szorgalmazandó az ún. bagatell bíraskodás bővítése, a létszámhelyzethez és a bíróság érdekéhez mérten a bírósági titkárok nagyobb arányú bevonása.

Ki kell aknázni a különféle diktáló programokban, különösen a Microsoft Word diktáló funkciójában, illetve a Microsoft Teams-ben rejlő, hatékonyságnövelő lehetőségeket, ösztönözni kell a rugalmasabb megoldások elterjedését.

Jól hasznosítható az egyes kollégiumok közötti tudásmegosztás, szakmai kérdésekben való egyeztetés, különösen a speciális jogi területeket, szabályokat érintően.

Támogatom szakmai kérdések megvitatására, munkatervi vizsgálatok elvégzésére a közös műhelymunkát, amely fejleszti az együttműködési képességet, elmélyültebb tudásszerzést és tudásmegosztást eredményez, egyben közösségteremtő ereje is van, sőt a kiégés szindróma ellen is jól használható.

Fontosnak tartom a jelenleg is hatékonyan működő megoldások megtartását, így jogegység biztosításában való közreműködést, szakmai munka erősítését, ennek mentén bírói és igazságügyi alkalmazotti értekezletek, szakmai egyeztetések megtartását akár személyes, akár online részvétellel, a munkatervi vizsgálatok megismerhetővé tételét, az ítélkezését segítő anyagokról, a Kúriai Döntések Bírósági Határozatok, Ítéltáblai Határozatok, AB határozatok elektronikus megküldését, az új jogszabályokról, OBH összefoglalókról való gyors, pontos tájékoztatást, az értekezleti jegyzőkönyvek elektronikus úton történő megküldését.

Továbbra is követendőnek tartom a büntető bírák szakmai értekezletén a bírósági titkárok és fogalmazók részvételét, részükre is az előterjesztések, szakmai anyagok megküldését.

Továbbra is fontos fórumként tekintek a tanácselnöki értekezletre, emellett a Pécsi Ítéltábla kollégiumával, kollégiumvezetőjével való rendszeres kapcsolattartás is a hatékony ítélkezést támogatja, csakúgy, mint a regionális, illetve a Kúria kibővített kollégiumi ülésein, illetve az OBH által a büntető kollégiumvezetők részére szervezett szakmai értekezleteken való részvétel.

Továbbra is célom az ítélkezés egységesítése érdekében, hogy a Büntető Kollégium az ülésein állást foglaljon vitás kérdésekben.

A hatékony, időszerű ítélkezés érdekében fontos célként tekintek az elektronikus (egyszerűsített elektronikus) kapcsolattartás megfelelő használatára, az e-ügyintézési szabályok folyamatos nyomon követésére, a büntetés-végrehajtási szervek által működtetett elektronikus ügykezelő felületet, előállítási kezelési funkció (ETTR) széleskörű használatára.

A távmeghallgatások számának fokozását szorgalmazom, a fogvatartottakat érintően ugyanakkor ehhez a társszervek megfelelő hozzáállása alapfeltétel, mivel számos esetben előfordul, hogy a tervezett eljárási esemény előtt a fogvatartottat másik büntetés-végrehajtási intézetbe szállítják, így pedig meghiúsul a tervezett távmeghallgatás az új intézet szabad kapacitása hiánya miatt, nem beszélve az ezzel együtt járó megnövekedett adminisztratív terhekre.

A legjelentősebb kihívásnak részben az időszerűségnek való megfelelést, ezzel összefüggésben az arányos munkateher biztosítását tartom. A bírói létszámcsökkenés hatása a járásbíróságokon a két éven túl folyamatban lévő ügyek tekintetében már érzékelhető (Pécs, Komló), emellett a peres-peren kívüli ügyek súlyponteltolódása azzal a következménnyel jár (járásbíróság és törvényszék viszonylatában is), hogy a peren kívüli ügyek nagy száma dömping jellegű munkavégzést igényelnek, melynek adminisztratív terhei azonnaliak és jelentősek. Ehhez társulnak az igazságügyi alkalmazottak pótlásának nehézségei is, úgy, hogy közben a törvényszéki elsőfokú ügyszakban a mega/giga-perek száma, az ügyérkezés, az ügyteher folyamatosan nő.

2025. tavaszán infrastrukturális kihívások elé is néz a törvényszék, mivel a Közigazgatási Kollégium a törvényszék épületébe, a szabálysértési bíróság a Pécsi Járásbíróságra költözik, emiatt a tárgyalótermi kapacitások korlátozottabbak lesznek, illetve jelentős előrelátást, szervezést igényel a különféle ügyszakok tárgyalótermi igénye kiszolgálása, különösképpen a távmeghallgatásra alkalmas tárgyalótermek beosztása.

A létszámhelyzet tekintetében a közeljövőben számos kedvezőtlen változás is várható, így a Pécsi Törvényszéken a jelenlegi jogszabályi környezet figyelembevételével a 2 legtapasztaltabb tanácselnök nyugállományba vonul, a törvényszék másodfokú ügyszakába beosztott bírósági titkár Pécsi Járásbíróságra történő kinevezése szintén a pótlása iránti igényt vonja maga után. A Pécsi Járásbíróságon 2025. évben egy bíró nyugállományba vonulása várható, az ő időszerű pótlása a székhelybíróság kedvezőtlen létszámhelyzete miatt szintén kiemelten fontos. A Siklói Járásbíróság létszámhelyzetét szintén további bíró kinevezésével kell stabilizálni, az ügyforgalmi adatok alapján egy bíróval a hatékony, időszerű és megalapozott ítélkezés nem biztosítható. Folyamatos cél kell, hogy legyen a jegyzői fluktuáció adta kihívások kezelése, munkaterhük arányos elosztása.

Kiemelt célként tekintek az ítélkezés időszerűségének javítására, ehhez részben megfelelő eszköz a Be. 506-508., illetve 520-521. §-ai szakszerű alkalmazása, a büntetőeljárásokat gyorsító és a perkoncentrációs szabályok tudatos alkalmazásának erősítése. További eszköz ennek eléréséhez a tárgyalási napok kihasználtságának növelése, ezzel az elhúzódó pertartamú ügyek számának csökkentése is elérhető. Az új Be. már több mint 6 éve hatályos, ez egyfelől elegendő idő az adatpációhoz, ugyanakkor a korábbi Be.-vel szemben gyökeresen eltérő

megközelítést és szabályozási rendszert tartalmaz, ami szemléletváltást igényel. Ez a folyamat már elkezdődött, azonban még hiányosságok észlelhetők, ugyanakkor pozitív szemlélettel, folyamatos tanulással, és a bírákhoz méltó elhivatottsággal ezek javítása nem lehetetlen.

Zárszó

A kollégiumok vezetőivel szemben is egyértelmű elvárás, hogy az Országos Bírósági Hivatal elnöke célkitűzéseinek elérését megfelelő stratégia megválasztásával támogassák, amely komplex és kihívásokkal teli feladat. Ennek megvalósítása során nem nélkülözhető a magas szintű szakmaiságra törekvés, a problémákra való érzékenység, a nyitottság, fontos a problémamegoldási készség, a rendszerszintű, absztrakt gondolkodás is, a konfliktuskezelési és kommunikációs képességgel együtt pedig a jó vezető képes motiválni is, egyben felelősségvállaló is. A jó irány követéséhez mindemellett lépést kell tartani a technológiai fejlődéssel is, de ami talán a legfontosabb, tudni kell jó embernek maradni. Elsőfokú törvényszéki ügyeket is tárgyaló bíróként megítélésem szerint hitelesen tudom képviselni a pályaművemben szereplő célok elérésére irányuló elképzeléseket. A jelenlegi - és várhatóan jelentősen fokozódó - kihívások közepette mindezt csak „egyesült erővel” lehet kezelni, ebben mindenki támogatására számítok, mindezek megvalósításához tisztelettel kérem valamennyi kollégám, a kollégium, a törvényszék vezetői támogatását, és az Országos Bírósági Hivatal elnöke megtisztelő bizalmát, kedvező döntését.

Pécs, 2024. december 18.

Dr. Barkaszi Attila
törvényszéki bíró